

Note 8 - Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	(mill. kr)	31.12.15	31.12.14
Utlån fordelt på fordringstype				
-	-	Leiefinansieringsavtaler (finansiell lease)	2.166	1.937
12.527	11.164	Kasse-/drifts- og brukskreditter	11.164	12.527
2.860	2.879	Byggelån	2.879	2.860
71.534	76.086	Nedbetalingslån	77.765	73.255
86.920	90.129	Brutto utlån og fordringer på kunder	93.974	90.578
-164	-174	Individuelle nedskrivninger	-183	-172
-278	-358	Gruppevise nedskrivninger	-376	-295
86.478	89.596	Utlån og fordringer på kunder	93.415	90.112
Utlån fordelt på markeder				
44.037	46.631	Lønnstakere	48.782	45.693
42.604	43.306	Næringssektorer	44.981	44.585
280	192	Offentlig sektor	211	300
86.920	90.129	Brutto utlån og fordringer på kunder	93.974	90.578
Nedskrivninger fordelt på markeder				
-36	-36	Lønnstakere	-38	-38
-128	-138	Næringssektorer	-145	-133
-278	-358	Gruppevise nedskrivninger	-376	-295
86.478	89.596	Utlån og fordringer på kunder	93.415	90.112
Herav				
48	48	Ansvarlig kapital i øvrige finansinstitusjoner	48	48
890	740	Utlån til ansatte	1.202	1.187
I tillegg				
28.393	31.944	Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	31.944	28.393
830	745	- herav utlån til ansatte	1.089	1.052
1.463	1.460	Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	1.460	1.463

Rentesubsidiering ved utlån til ansatte inngår i rentenetto. Lånerenten til ansatte er 75 prosent av beste boliglånsrente til øvrige kunder.

Fordeling på risikogrupper

Konsernet beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgestidspunkt. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, soliditet og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for nøkkeltall for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes risikoklassen for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe. Se note 12 for inndeling av risikoklasser.

Kundene rescores månedlig i konsernets porteføljestyresystem.

Engasjement inkluderer brutto utlån, rembursert, garantier, ubenyttede kreditter og innvilgede lånetilsagn.

Engasjementsoppfølging gjøres ut ifra engasjementets størrelse, risiko og migrering. Risikoprising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement. Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er beregnet for de neste 12 måneder. Forventet tap ligger innenfor de styrevedtatte rammene for maksimalt forventet tap.

Gruppevise nedskrivninger beregnes med utgangspunkt i kunder som har migrert negativt siden innvilgestidspunktet, men hvor det ikke er foretatt individuell nedskrivning.

Banken benytter makrobaserte stresstester for å estimere nedskrivningsbehov knyttet til objektive hendelser som ikke har gitt utslag i porteføljekvalitet på måletidspunktet.

Risikogruppe misligholdt består av kunder med 90 dagers mislighold samt kunder med individuell nedskrivning.

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Engasjement fordelt på risikogruppe (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
52.644	60.945	Laveste risiko	61.202	52.975
25.097	21.757	Lav risiko	22.821	25.938
18.122	19.305	Middels risiko	20.925	19.798
3.998	3.708	Høy risiko	4.222	4.443
1.502	1.680	Høyeste risiko	2.285	1.922
432	558	Mislighold	604	486
101.796	107.953	Sum totalt engasjement fordelt på risikogruppe	112.060	105.563

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Brutto utlån fordelt på risikogruppe (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
45.384	52.516	Laveste risiko	52.760	45.701
21.398	18.327	Lav risiko	19.325	22.204
14.830	13.997	Middels risiko	15.495	16.484
3.455	3.173	Høy risiko	3.657	3.882
1.455	1.600	Høyeste risiko	2.175	1.855
399	516	Mislighold	563	452
86.920	90.129	Sum brutto utlån fordelt på risikogruppe	93.974	90.578

Morbank			Konsern	
2014	2015	Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på risikogruppe (mill. kr)	2015	2014
20	26	Laveste risiko	26	20
46	33	Lav risiko	33	46
125	114	Middels risiko	118	128
70	77	Høy risiko	79	72
44	51	Høyeste risiko	62	52
20	30	Mislighold	36	29
325	331	Sum forventet årlig gj.snittlig netto tap fordelt på risikogrupper	355	348

Morbanken selger godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt, og godt sikrede næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt. Dette er et tiltak for å sikre langsiktig finansiering på konkurransemessige vilkår. Provisjonen (margin) av disse lånene blir inntektsført i resultatregnskapet under provisjonsinntekter. Tabellen nedenfor viser risikoklassifiseringen av disse engasjementene.

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Engasjement solgt til SpareBank 1 Boligkreditt (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
28.781	32.210	Laveste risiko	32.210	28.781
2.966	3.460	Lav risiko	3.460	2.966
927	812	Middels risiko	812	927
193	161	Høy risiko	161	193
124	160	Høyeste risiko	160	124
2	5	Mislighold	5	2
32.992	36.809	Sum totalt engasjement fordelt på risikogruppe	36.809	32.992

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
24.212	27.377	Laveste risiko	27.377	24.212
2.943	3.437	Lav risiko	3.437	2.943
924	804	Middels risiko	804	924
188	161	Høy risiko	161	188
124	160	Høyeste risiko	160	124
2	5	Mislighold	5	2
28.393	31.944	Sum brutto utlån fordelt på risikogruppe	31.944	28.393

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Engasjement solgt til SpareBank 1 Næringskreditt (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
592	818	Laveste risiko	818	592
116	543	Lav risiko	543	116
754	99	Middels risiko	99	754
1.463	1.460	Sum totalt engasjement fordelt på risikogruppe	1.460	1.463

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
592	818	Laveste risiko	818	592
116	543	Lav risiko	543	116
754	99	Middels risiko	99	754
1.463	1.460	Sum brutto utlån fordelt på risikogruppe	1.460	1.463

Fordeling på sektor og næring

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Engasjement fordelt på sektor og næring (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
46.631	49.196	Lønnstakere o.l	51.461	48.328
1.002	1.535	Offentlig forvaltning	1.555	1.023
7.593	9.645	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	9.813	7.712
2.342	2.413	Havbruk	2.752	2.499
3.091	4.512	Industri og bergverk	4.816	3.358
5.319	5.035	Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	5.517	5.829
3.738	3.782	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.976	3.904
7.185	7.934	Sjøfart og offshore	7.958	7.207
13.731	14.718	Eiendomsdrift	14.690	13.805
4.785	3.190	Forretningsmessig tjenesteyting	2.985	5.044
3.411	3.805	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	4.332	3.866
2.969	2.186	Øvrige sektorer	2.205	2.988
101.796	107.953	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	112.060	105.563

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Brutto utlån fordelt på sektor og næring (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
44.037	46.631	Lønnstakere o.l	48.782	45.693
280	192	Offentlig forvaltning	211	300
7.042	8.515	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	8.674	7.158
1.213	1.485	Havbruk	1.807	1.367
2.069	2.387	Industri og bergverk	2.675	2.330
3.221	3.141	Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	3.598	3.717
2.509	2.482	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.666	2.671
5.616	6.043	Sjøfart og offshore	6.066	5.638
12.539	12.917	Eiendomsdrift	12.885	12.612
3.445	2.019	Forretningsmessig tjenesteyting	1.777	3.681
2.696	2.859	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	3.355	3.141
2.252	1.458	Øvrige sektorer	1.477	2.270
86.920	90.129	Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	93.974	90.578

Morbank		Individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring (mill. kr)	Konsern	
31.12.14	31.12.15		31.12.15	31.12.14
36	36	Lønnstakere o.l	38	38
-	8	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	9	1
-	-	Havbruk	-	0
18	3	Industri og bergverk	3	18
36	12	Bygg og anlegg	13	36
20	44	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	46	22
42	55	Sjøfart og offshore	55	42
-	12	Eiendomsdrift	12	0
2	0	Forretningsmessig tjenesteyting	1	2
10	4	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5	12
-	-	Øvrige sektorer	2	-
164	174	Sum individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring	183	172

Morbank		Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på sektor og næring (mill. kr)	Konsern	
2014	2015		2015	2014
69	65	Lønnstakere o.l	73	75
0	0	Offentlig forvaltning	1	1
23	19	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	21	26
4	2	Havbruk	4	4
12	25	Industri og bergverk	27	13
38	29	Bygg og anlegg	32	41
25	27	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	29	26
20	25	Sjøfart og offshore	25	20
73	78	Eiendomsdrift	79	74
33	36	Forretningsmessig tjenesteyting	37	34
15	11	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	13	19
14	13	Øvrige sektorer	14	14
325	331	Sum forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på sektor og næring	355	348

Fordeling på geografiske områder

Morbank		Brutto utlån (mill. kr)	Konsern	
31.12.14	31.12.15		31.12.15	31.12.14
33.305	33.724	Sør-Trøndelag	34.672	34.713
20.338	22.283	Nord-Trøndelag	23.464	21.314
18.859	19.952	Møre og Romsdal	20.925	19.700
934	499	Sogn og Fjordane	540	979
1.208	1.037	Nordland	1.106	1.264
6.152	4.608	Oslo	4.681	6.200
5.710	6.265	Landet for øvrig	6.827	5.994
415	1.760	Utlandet	1.760	415
86.920	90.129	Sum brutto utlån	93.974	90.578

Morbank		Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt (mill. kr)	Konsern	
31.12.14	31.12.15		31.12.15	31.12.14
14.371	15.608	Sør-Trøndelag	15.608	14.371
7.070	7.529	Nord-Trøndelag	7.529	7.070
4.104	4.722	Møre og Romsdal	4.722	4.104
166	249	Sogn og Fjordane	249	166
86	92	Nordland	92	86
1.024	1.166	Oslo	1.166	1.024
1.534	1.763	Landet for øvrig	1.763	1.534
39	816	Utlandet	816	39
28.393	31.944	Sum brutto utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	31.944	28.393

Morbank			Konsern	
31.12.14	31.12.15	Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt (mill. kr)	31.12.15	31.12.14
369	358	Sør-Trøndelag	358	369
338	309	Nord-Trøndelag	309	338
546	543	Møre og Romsdal	543	546
150	250	Oslo	250	150
61	-	Landet for øvrig	-	61
1.463	1.460	Sum brutto utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	1.460	1.463

		Konsern	
Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler (mill. kr)		31.12.15	31.12.14
Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler			
- Inntil 1 år		204	178
- Mellom 1 og 5 år		1.450	1.378
- Over 5 år		511	381
Sum brutto fordringer		2.166	1.937
Ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler		69	65
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler		2.097	1.880
Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte			
- Inntil 1 år		176	138
- Mellom 1 og 5 år		1.414	1.357
- Over 5 år		508	385
Sum netto fordringer		2.097	1.880